

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku L.S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w P.
z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa .../16,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz radcy prawnego M.C. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa .../16, Sąd Apelacyjny w P.
– w sprawie z wniosku L.S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w P. – oddalił apelację wnioskodawczynie od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z 10 listopada 2015 r., sygn. akt VII U .../14, oddalającego odwołanie L.S. od decyzji organu rentowego z 28 lipca 2014 r., odmawiającej wnioskodawczynie prawa do przywrócenia renty z tytułu niezdolności do pracy.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawczyni zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W ocenie autorki skargi oczywista zasadność skargi wynika z tego, że „Sąd II instancji w sposób rażący naruszył przepisy tak prawa materialnego, jak i postępowania i w konsekwencji niejako instrumentalnie oddalił apelację odwołującej akceptując w pełni stanowisko Sądu I instancji, który uznał, iż odwołująca mimo stwierdzonych schorzeń i dysfunkcji organizmu nie utraciła zdolności do pracy zgodnej z kwalifikacjami, podczas gdy taki wniosek nie mógł w żaden sposób zostać wysnuty na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów oraz prawidłowej interpretacji przepisów prawa. Sąd Apelacyjny uznał, iż odwołująca jest osobą zdolną do pracy, mimo stwierdzonych przez biegłych schorzeń i dysfunkcji organizmu. Schorzenia te nie zostały zakwestionowane przez wydających w sprawie biegłych, nie uznano tylko ich uciążliwości dla odwołującej, w ten sposób, iż odmówiono stwierdzenia, że uniemożliwiają one podjęcie skarżącej pracy zawodowej, jednocześnie Sąd nie skonfrontował rzeczonych twierdzeń biegłych sądowych z zeznaniami samej odwołującej, a także co najistotniejsze Sąd pominął, mimo zgłoszenia stosownego wniosku przez odwołującą, dowód z opinii biegłego sądowego z dziedziny medycyny pracy”. Wskazano, że „Sąd zdaniem odwołującej naruszył przepisy prawa materialnego art. 12 ust. 1 i 2 oraz art. 13 ust. 1 i 2 w związku z art. 57 ust. 1 i art. 61 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisy postępowania art. 278, 286 i 299 k.p.c. Rażące naruszenie powołanych powyżej przepisów prawa materialnego związane było z przyjęciem jako swoje, kategorycznych i nieuprawnionych twierdzeń biegłych, nieposiadających odpowiedniej wiedzy medycznej z zakresu medycyny pracy, którzy jednocześnie pominęli w swoich opiniach kwestię rozważenia zdolności skarżącej do pracy w wyuczonym zawodzie bądź po przekwalifikowaniu”. „Sąd II instancji dokonał również błędnego zastosowania art. 210 § 1 w związku z art. 217 § 1 k.p.c. przyjmując jako podstawę swojego orzeczenia założenia biegłych sądowych wydających opinię w sprawie, którzy wypowiedzieli się na okoliczność stanu zdrowia odwołującej w okresie

nieobjętym sporem i postanowieniem Sądu. Powyższe naruszyło w sposób oczywisty zasadę kontradyktoryjności stron postępowania. Biegli wydali opinię niekorzystną dla odwołującej mając na względzie okoliczności, których pozwany nigdy nie kwestionował i które nie zostały zlecone im przez Sąd”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawczynie nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla

przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Autorka rozpatrywanej skargi, w próbie wykazania oczywistej zasadności jej skargi kasacyjnej, ogranicza się do przedstawienia twierdzeń stanowiących w istocie prostą negację stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w P. Brakuje odpowiedniego wywodu zawierającego argumentację, którą autorka skargi wykazałaby walor oczywistej zasadności jej skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Postawione w uzasadnieniu wniosku kwestie nie

uwzględniają stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji w zakresie oceny spornej w sprawie kwestii.

Sąd drugiej instancji przedstawił, że kwestia sporna w sprawie sprowadzała się do oceny, czy odwołująca się jest nadal niezdolna do pracy choćby częściowo, na jaki okres i kiedy niezdolność ta powstała. W zakresie oceny przedmiotowej kwestii Sąd pierwszej instancji przeprowadził bardzo szerokie postępowanie dowodowe – przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych: internisty – alergologa, ortopedy oraz neurologa – specjalistów ze wszystkich dziedzin niezbędnych dla dokonania prawidłowych ustaleń w zakresie oceny stanu zdrowia wnioskodawczyni. W opinii internistycznej ze wskazań internistycznych i alergologicznych nie zachodziła wcześniej ani nie zachodzi obecnie całkowita ani częściowa utrata zdolności do pracy zarobkowej. W opinii ortopedyczno-neurologicznej stwierdzono zespół bólowy kręgosłupa bez objawów korzeniowych. Nie stwierdzono zaników mięśniowych, przykurczów stawowych i zniekształceń kończyn. W RM stwierdzono zmiany zwyrodnieniowo-dyskopatyczne z uciskiem na struktury nerwowe, nieskutkujące w badaniu przedmiotowym. Na podstawie badania przedmiotowego, po analizie badań dodatkowych nie stwierdzono takiego upośledzenia funkcji organizmu, które powoduje częściową lub całkowitą niezdolność do pracy zarobkowej. Po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną oraz zastrzeżeniami zgłaszanymi przez odwołującą biegli neurolog oraz ortopeda w opiniach uzupełniających z 12 lutego 2015 r. podtrzymali swoje dotychczasowe stanowiska.

W związku z tym, że odwołująca się podtrzymała zastrzeżenia do opinii biegłych ortopedy i neurologa oraz wniosła o powołanie innego zespołu biegłych neurologa, ortopedy, neurochirurga i lekarza medycyny pracy, Sąd pierwszej instancji przeprowadził dowód z łącznej opinii biegłych: neurochirurga i nowego ortopedy na okoliczność stanu zdrowia odwołującej się. W opinii ortopedycznej odwołująca nie jest obecnie osobą długotrwale niezdolną do pracy w jakimkolwiek stopniu, z przyczyn schorzeń narządu ruchu. Zgłaszane dolegliwości ze strony kręgosłupa i stawów obwodowych nie stanowią istotnej, długotrwałej dysfunkcji narządu ruchu. Nie stwierdzono istotnych zniekształceń i ograniczeń ruchów kręgosłupa i stawów obwodowych. Nie stwierdzono także rozległych zaników

mięśniowych, objawów korzeniowych. Stan ortopedyczny u odwołującej jest stabilny i zadowalający. Nie stwierdzono ograniczeń chodu i funkcji manualnych. Poza tym dolegliwości bólowe, akcentowane przez odwołującą nie są oddzielną jednostką nozologiczną, tylko osobistym odczuciem, co nie może mieć decydującego znaczenia w orzekaniu. Odwołująca nie używa sprzętu ortopedycznego. Załączona dokumentacja lekarska nie potwierdza intensywnego leczenia ortopedycznego w ostatnim czasie. Odwołująca jest obecnie osobą zdolną do pracy zarobkowej, zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami i z charakterem pracy dotychczas wykonywanej. W opinii neurochirurgicznej także brak podstaw do uznania niezdolności do pracy. W badaniu stan neurologiczny jest prawidłowy - nie stwierdza się istotnych objawów korzeniowych, ani ubytkowych neurologicznych. Po opracowaniu opinii przez biegłego ortopedę A.C. odwołująca dołączyła dodatkową dokumentację medyczną, stąd biegły w opinii uzupełniającej wskazał, że po zapoznaniu się z tą dokumentacją, należy stwierdzić, że nie zawiera ona żadnych, istotnych medycznie danych, które mogłyby zmienić treść opracowanej uprzednio opinii. Biegły nie negował istniejących u odwołującej dolegliwości, ale w jego ocenie, stopień nasilenia dolegliwości nie powoduje długotrwałej niezdolności do pracy.

W piśmie z 21 września 2015 r. odwołująca wniosła zastrzeżenia do opinii biegłych: neurochirurga i ortopedy, uznając ją za niepełną, nierzetelną i nielogiczną. Odwołująca wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii lekarzy neurologa, ortopedy, neurochirurga oraz lekarza medycyny pracy spoza listy biegłych sądowych. Dołączyła także dodatkową dokumentację medyczną.

Z uwagi na powyższe zastrzeżenia odwołującej przedłożono biegłym neurochirurgowi i ortopedzie celem zajęcia stanowiska w opinii uzupełniającej. W łącznej opinii uzupełniającej biegli podtrzymali dotychczasową opinię. Biegli wskazali, że nie negują zgłaszanych dolegliwości przez odwołującą, ani zmian opisywanych w badaniach i wyrażanych opinii przez lekarzy leczących odwołującą się. W ocenie biegłych nasilenie tych zmian nie skutkuje długotrwałą niezdolnością do pracy zarobkowej w jakimkolwiek stopniu.

Sąd drugiej instancji – podzielając stanowisko wyroku Sądu pierwszej instancji – stwierdził, że opinie biegłych lekarzy sądowych zostały sporządzone

fachowo, w oparciu o aktualną wiedzę, przedstawione w nich wnioski są poparte odpowiednimi argumentami. Biegli sądowi w należyty sposób wyjaśnili przedstawione przez Sąd pierwszej instancji zagadnienia, wskazali, na czym oparli swe tezy i co stanowiło ich podstawę. W ocenie Sądu Apelacyjnego wobec jednoznaczności opinii biegłych nie było konieczności uzupełniania postępowania dowodowego. Zarzuty apelacji w świetle szczegółowych wyjaśnień biegłych zaprezentowanych w opiniach, są nietrafne i stanowią jedynie bezzasadną polemikę z wnioskami tych opinii.

Według Sądu drugiej instancji odwołująca się nie spełniła podstawowej przesłanki niezbędnej do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy – nie została uznana przez biegłych za osobę nawet częściowo niezdolną do pracy. W konsekwencji nie przysługuje jej prawo do spornego świadczenia rentowego.

Odmawiając przyjęcia skargi do rozpoznania Sąd Najwyższy miał na względzie wielokrotnie już powtarzane stanowisko judykatury, że sąd orzekający w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma obowiązku dopuszczania dowodów, zwłaszcza z opinii biegłych lekarzy tak długo, aż strona uzyska opinię odpowiadającą jej oczekiwaniom (wyroki: z dnia 19 marca 1997 r., II UKN 45/97 - OSNAPiUS 1998 nr 1, poz. 24 z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97 - OSNAPiUS 1998 nr 20, poz. 612). Zatem uznać należy, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd drugiej instancji były wystarczające do prawidłowego rozstrzygnięcia tej sprawy.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. sentencji ma swoją podstawę w § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1715 ze zm.).